

Změna klimatu & právo

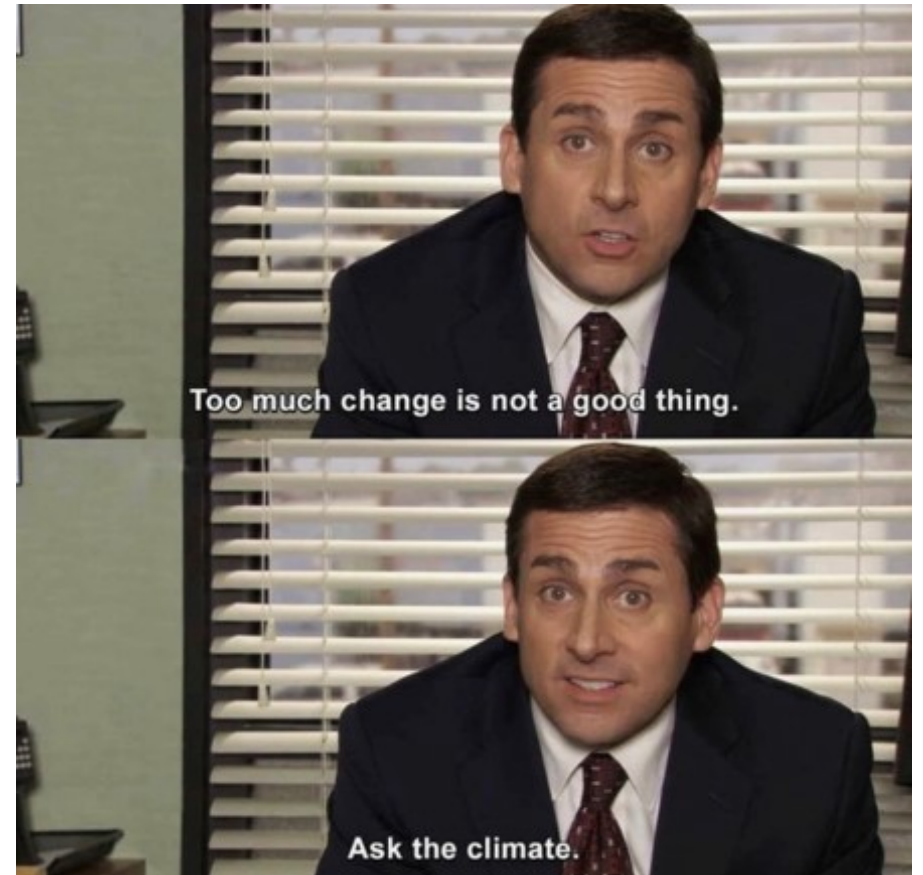
JUDr. Jiří Vodička, Ph.D.

12. 3. 2024

Osnova

- Obecně o změně klimatu
- Mezinárodní klimatické právo
- Unijní klimatické právo
- Národní klimatické právo

□ GHG (GreenHouse Gases) = skleníkové plyny
Odkazy na další zdroje v poznámkách

Monthly Average Mauna Loa CO₂

February 2024: 424.55 ppm

February 2023: 420.30 ppm

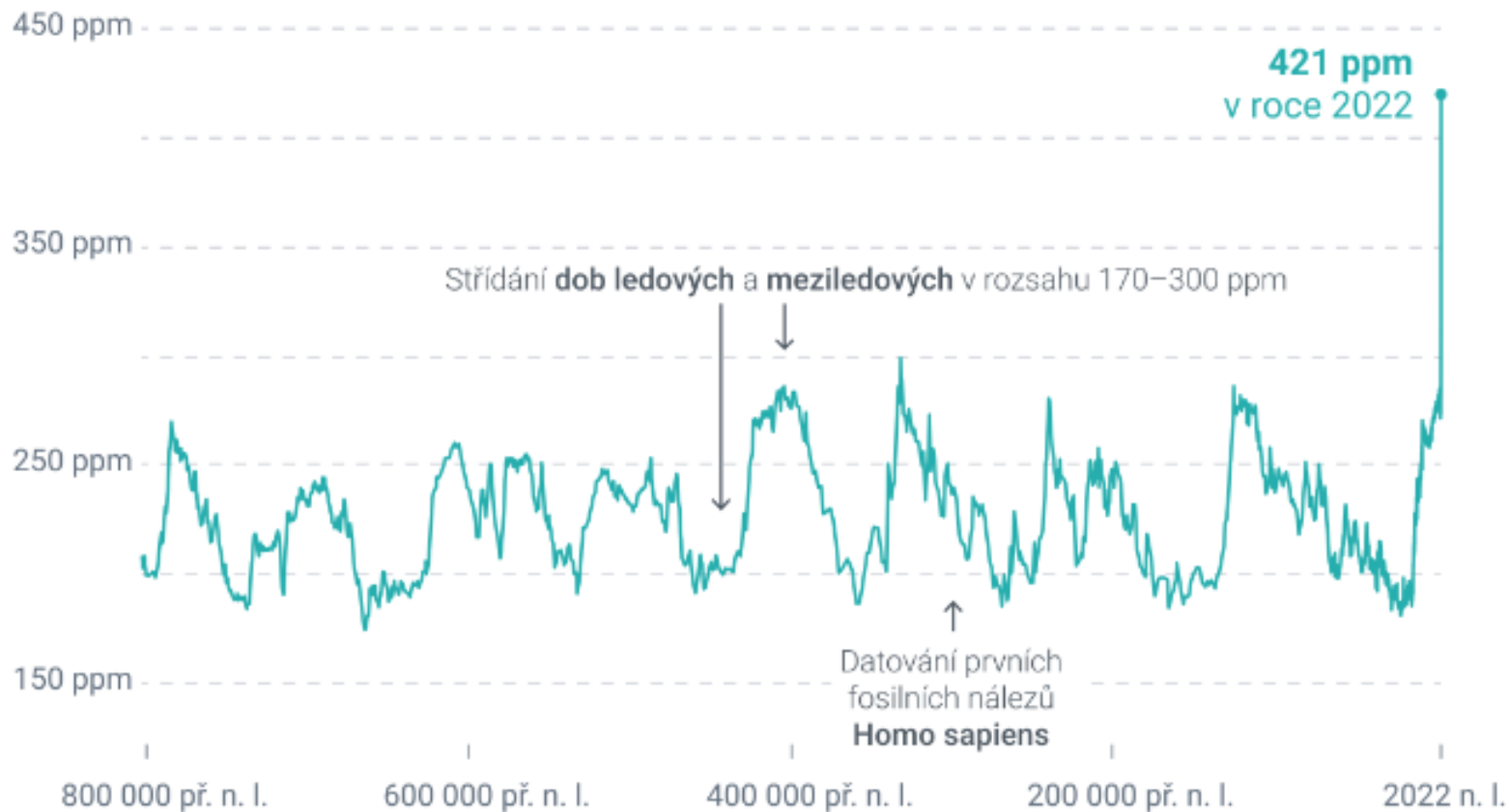
Last updated: Mar 05, 2024

„Climate change is here. It is terrifying. And it is just the beginning.

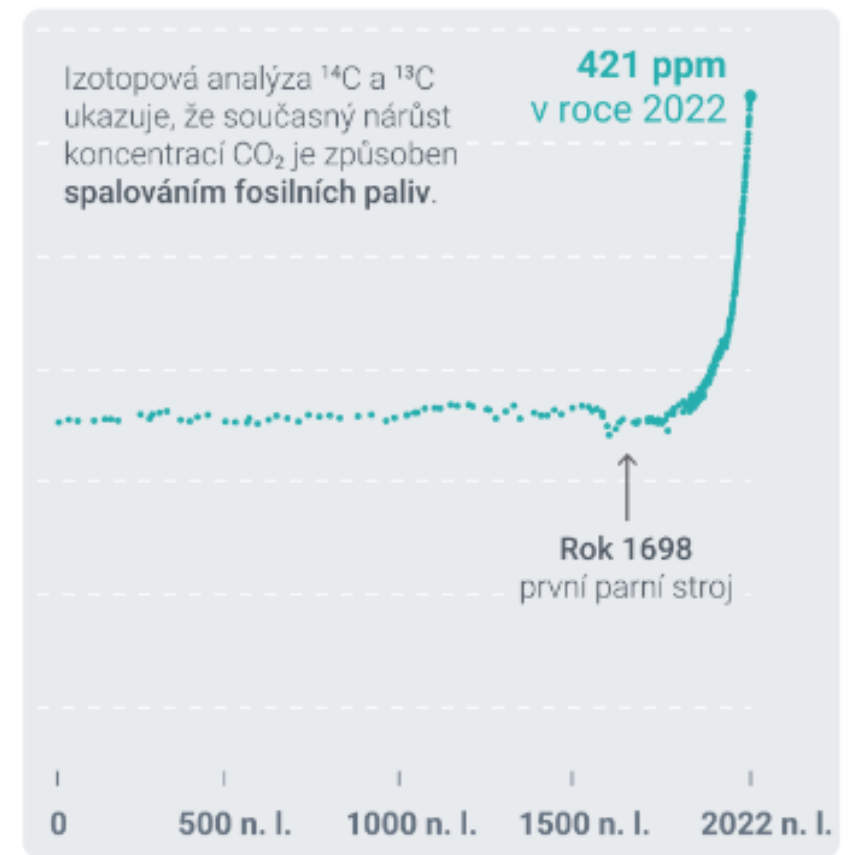
The era of global warming has ended; the era of global boiling has arrived.“

UN Secretary-General António Guterres, 27. 7. 2023

Koncentrace CO₂ za posledních 800 000 let

POHLED ZBLÍZKA Posledních 2022 let

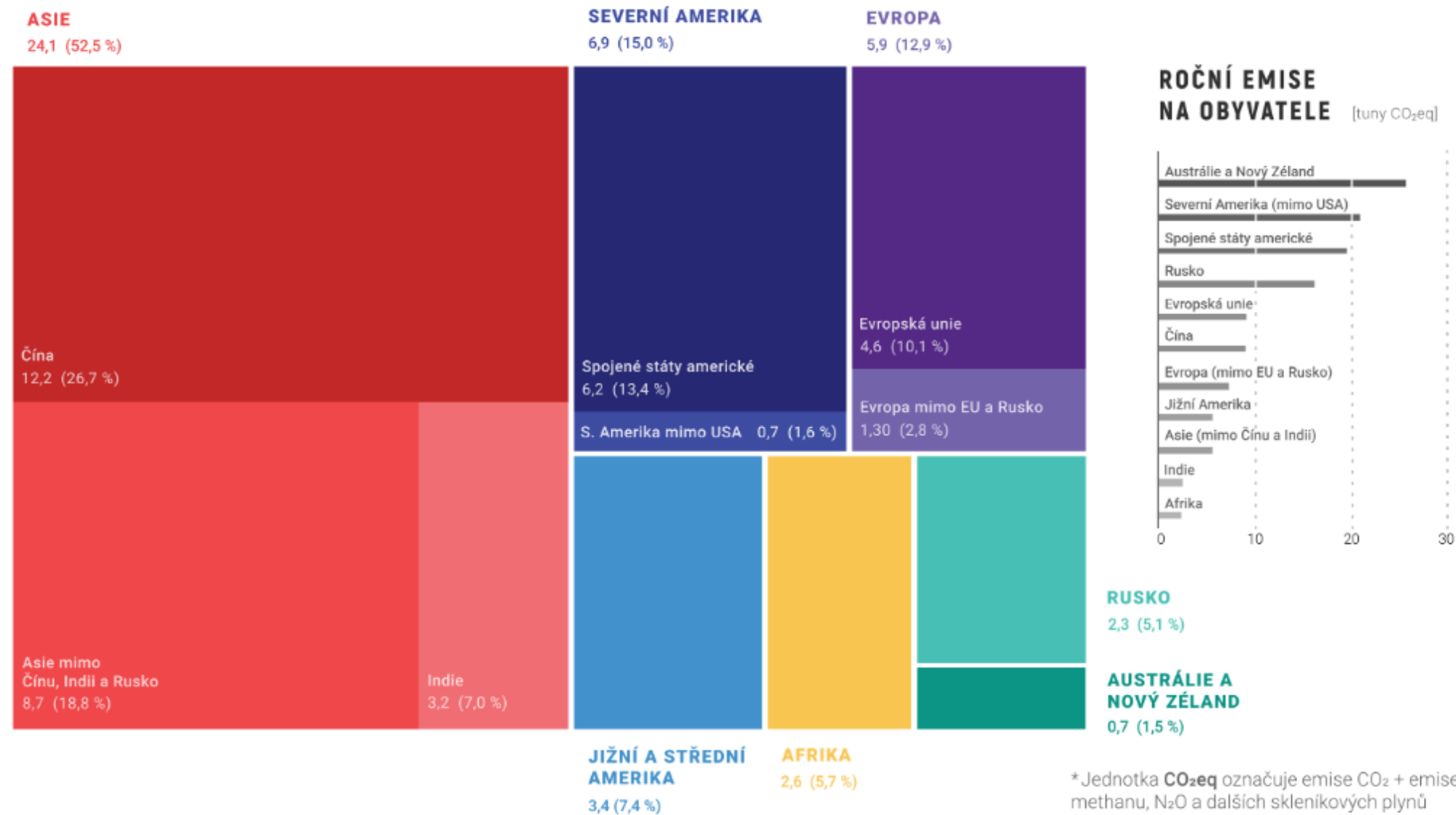
Hodnoty koncentrace CO₂ pocházejí z **analýzy ledovcových vrtů** EPICA v Antarktidě a z **přímých měření** na Mauna Loa, Havaj.

Úvodní myšlenky

- Globální x Národní (systémové) x Individuální emise
- Historické emise x současné emise
- Mezinárodní x EU x národní úroveň
- Jak donutit stát k činu?
- Jak komunikovat navenek?

EMISE SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ SVĚTA

Celkové roční emise podle světových regionů za rok 2012 měřené v **gigatunách CO₂eq***

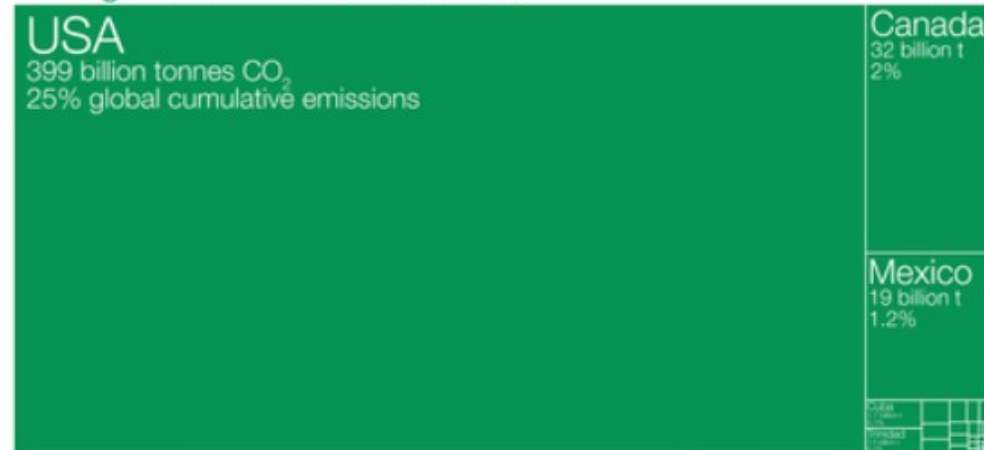
*Jednotka **CO₂eq** označuje emise CO₂ + emise methanu, N₂O a dalších skleníkových plynů přepočtené na ekvivalentní množství CO₂.

Who has contributed most to global CO₂ emissions?

Cumulative carbon dioxide (CO₂) emissions over the period from 1751 to 2017. Figures are based on production-based emissions which measure CO₂ produced domestically from fossil fuel combustion and cement, and do not correct for emissions embedded in trade (i.e. consumption-based). Emissions from international travel are not included.

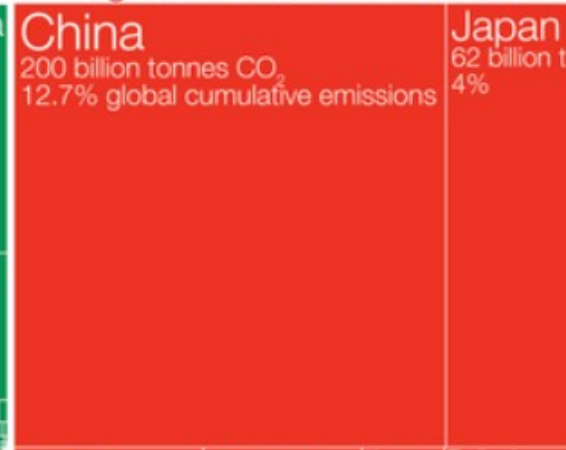
North America

457 billion tonnes CO₂
29% global cumulative emissions

Asia

457 billion tonnes CO₂
29% global cumulative emissions

EU-28
353 billion tonnes CO₂
22% global cumulative emissions

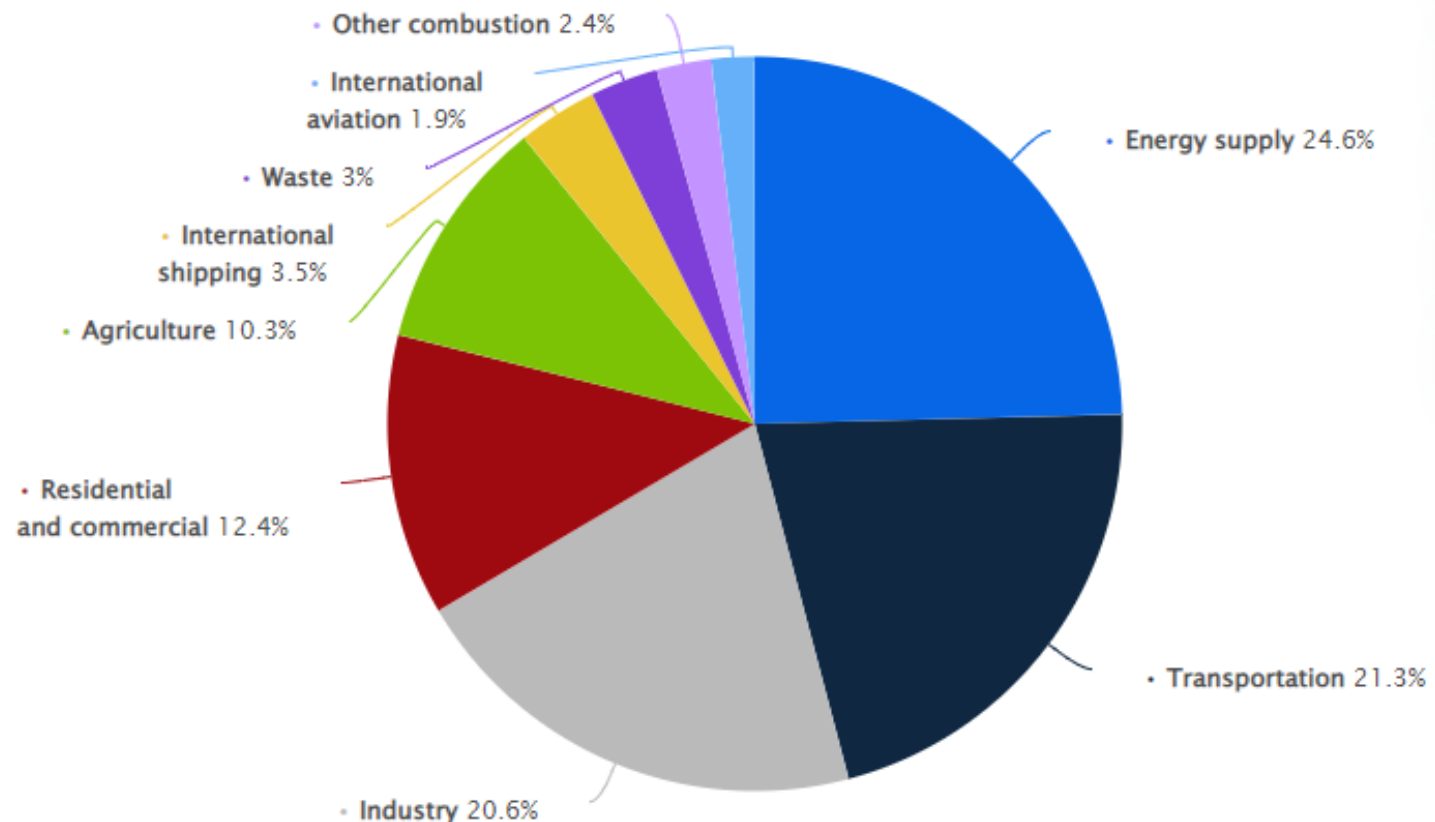
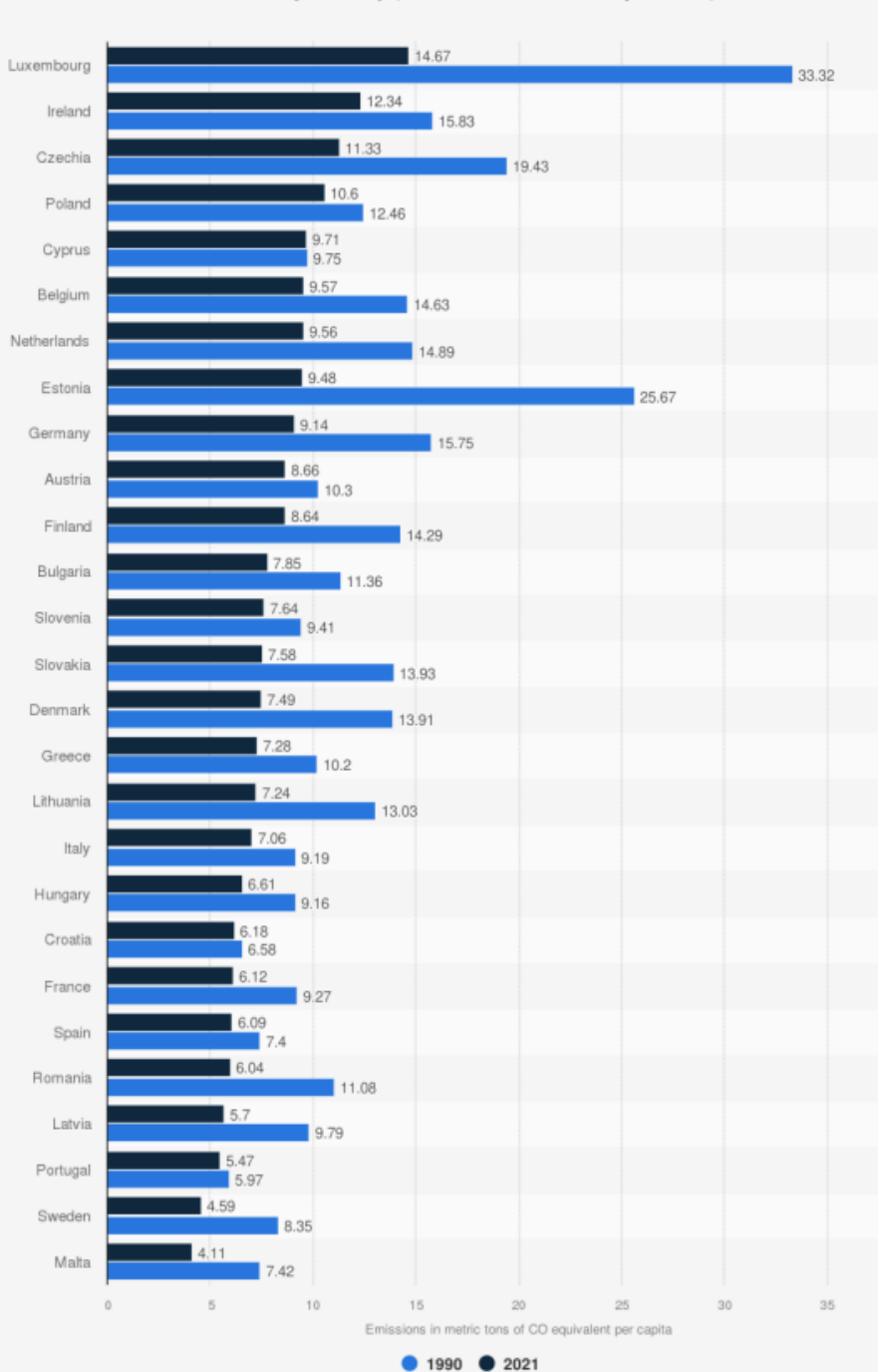
Europe
514 billion tonnes CO₂
33% global cumulative emissions

Africa
43 billion tonnes CO₂
3% global emissions

South America
40 billion tonnes CO₂
3% global emissions

Oceania
20 billion tonnes CO₂
1.2% global emissions

Greenhouse gas emissions per capita in the European Union (EU-27) in 1990 and 2021, by country (in metric tons of CO equivalent)

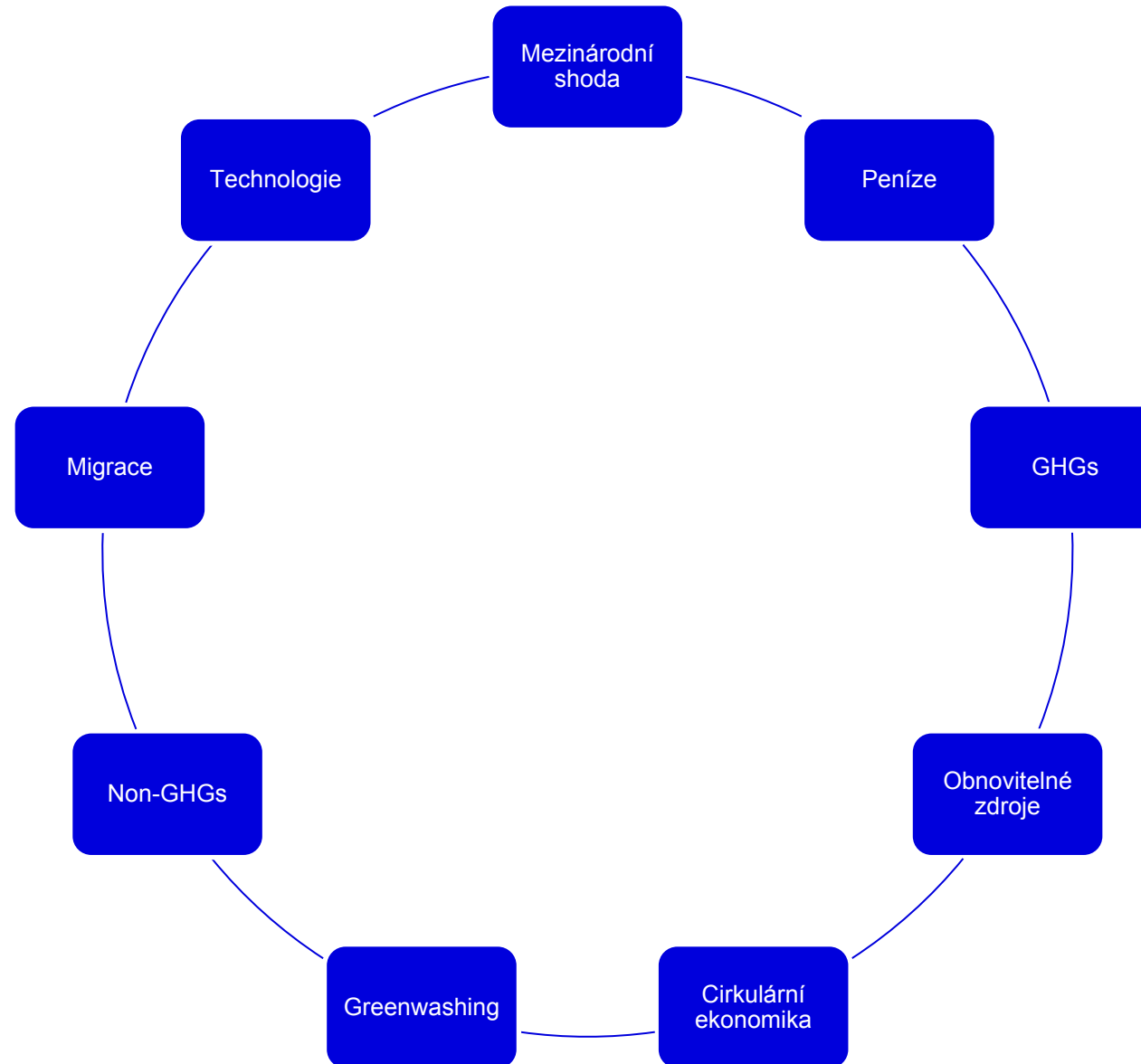

Details: EU; EEA; Statista; 2021; Based on total emissions of 3.67 GtCO₂e (excluding LULUCF)

© Statista 2023

Interactive controls: Settings, Share, Quote, Flag, Print

Další problémy

Kde se lze dozvědět více?

Faktaoklimatu

Mají i podcast!

Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC)

Spousta knih

Jak zabránit klimatické katastrofě – B. Gates

Kniha o klimatu – G. Thunberg

Továrna na lži: Výroba klimatických dezinformací – V. Pecka, atd.

Pokud pociťujete úzkost ze změny klimatu
nebo máte jiný problém

<https://poradenstvi.muni.cz/psycholog>

Climate Change Debate: Last Week Tonight with John Oliver (HBO) *Vydáno před 10 lety*

Bill Gates on Climate: “Are We Science People or Are We the Idiots?”

Historie klimatické změny

- První zmínka před 112 lety (1912)

- 1938 Guy Callendar

- 1970s ExxonMobil a projekce

- 1988 James Hansen (NASA)

- 1992 Rio Earth Summit

- The United Nations Conference on Environment and Development
- UNFCCC

1979 První Klimatická
Konference (Ženeva)

1988 IPCC založeno

Existují řešení?

- Regulace a nástroje regulace
- Technologický pokrok
- Změna v chování spotřebitelů
- Dekarbonizace sektorů
- Nacenění uhlíku

Mezinárodní právo

Institucionální zabezpečení

OSN

- UNEP (UN Programme for the Environment)

- Nairobi, Kenya
- IPCC

- Cíle udržitelného rozvoje

- Nezávazné rezoluce

- Klimatická změna

- Valné shromáždění si vyžádalo poradní stanovisko MSD
- 2 otázky (mezinárodní závazky + následky)

28. 7. 2022

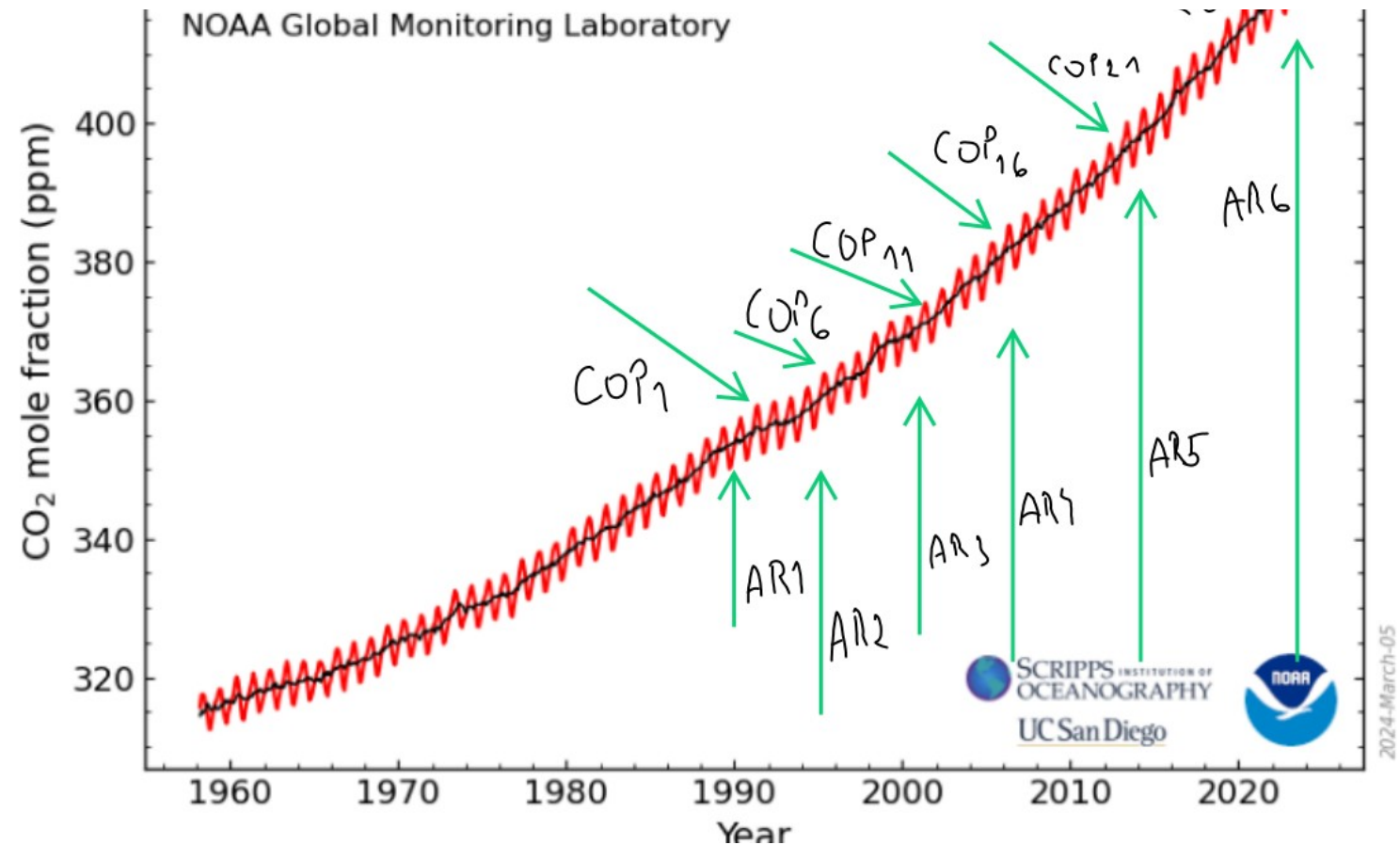
Right to clean, healthy and sustainable environment

Prodloužení lhůty do června 2024 ☹

- (a) What are the obligations of States under international law to ensure the protection of the climate system and other parts of the environment from anthropogenic emissions of greenhouse gases for States and for present and future generations;
- (b) What are the legal consequences under these obligations for States where they, by their acts and omissions, have caused significant harm to the climate system and other parts of the environment, with respect to:
 - (i) States, including, in particular, small island developing States, which due to their geographical circumstances and level of development, are injured or specially affected by or are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change?
 - (ii) Peoples and individuals of the present and future generations affected by the adverse effects of climate change?";

1. Human-induced global warming of 1.1 degrees C has spurred changes to the Earth's climate that are unprecedented in recent human history.

- Poradní orgán
- 1990 první zpráva
- 2007 Nobelova cena za mír
 - [AR 6 Synthesis Report](#)
- Politické momentum: Ano
- ALE: neefektivita

Mezinárodní soudy/tribunály

Klimatická litigace

- Mezinárodní trestní tribunál (ICC)
 - The Planet v. Bolsonaro
- Proti vládám (státům) nebo osobám
 - Proti státu, např. ČR
 - Proti PO, např. Shell, FIFA, GreenPeace
 - Proti FO, např. protestující (studenti hrající tenis v bance - Švýcarsko)

Mezinárodní soudní tribunál (ICJ)

- Gabčíkovo-Nagymaros Project (Hungary/Slovakia) 2017
- Poradní stanovisko Valnému shromáždění

Mezinárodní soudy/tribunály

ESLP

Ochrana ŽP v Úmluvě:

- Právo na život – čl. 2
- Zákaz mučení – čl. 3
- Právo na svobodu a osobní bezpečnost – čl. 5
- právo na respektování soukromého a rodinného života – čl. 8
- Svoboda projevu – čl. 10
- svoboda shromažďovací a sdružovací – čl. 11
- právo na účinný právní prostředek nápravy – čl. 13
- Ochrana vlastnictví – čl. 1 Protokolu

Viz [Factsheets](#)

Mezinárodní soudy/tribunály

Řeší Velký senát

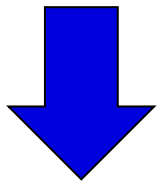
ESLP

Probíhající řízení (čl. 2 a 8 Úmluvy)

Verein KlimaSeniorinnen Schweiz and others v. Switzerland, No. 53600/20

Carê me v. France, No. 7189/21,

Duarte Agostinho and others v. Portugal and 32 others, No. 39371/20

Možný budoucí vliv na soudní spory týkající se klimatu v jednotlivých státech

Mezinárodní prameny práva

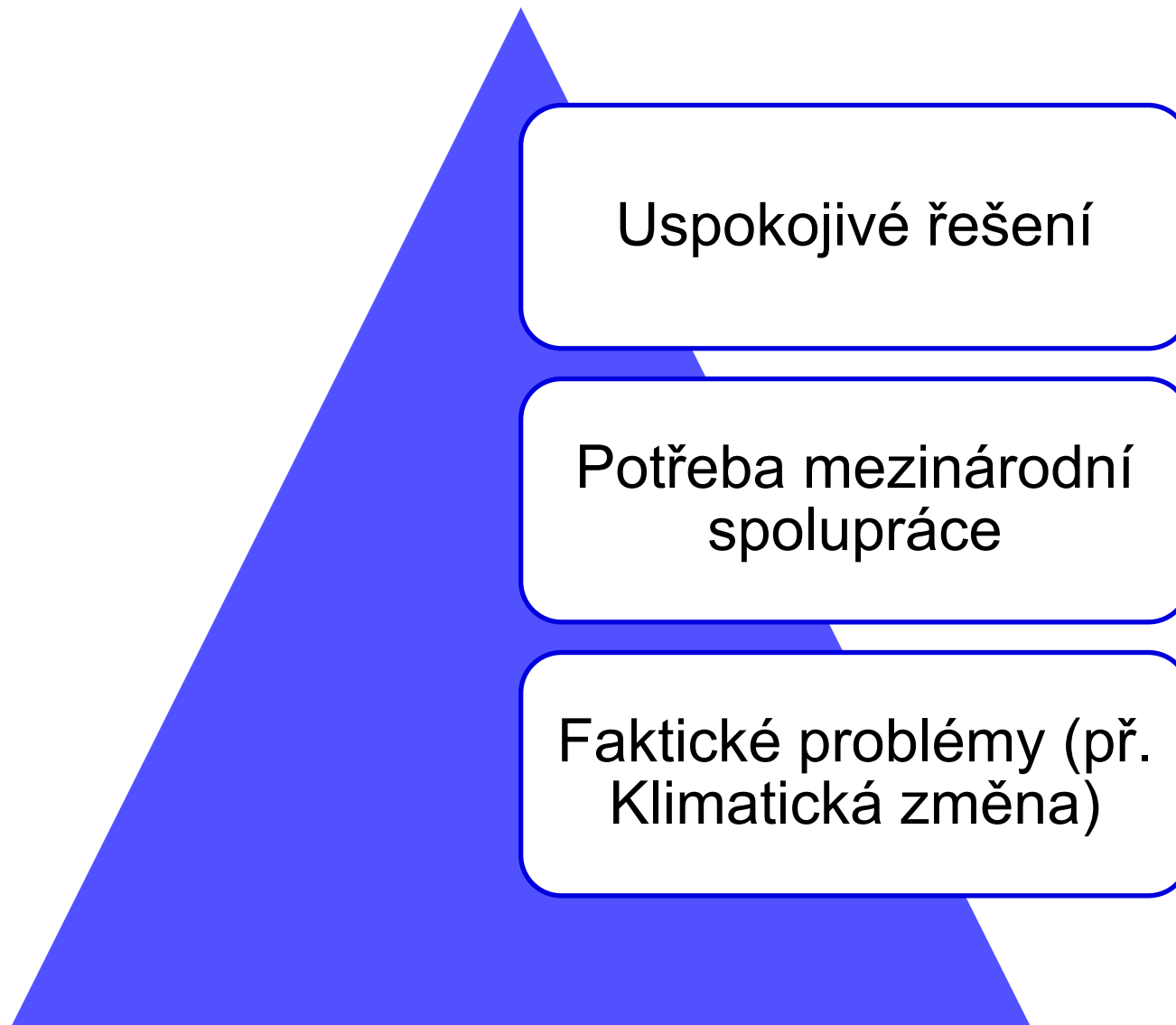
Příklady úspěšných dohod

- Vídeňská úmluva na ochranu ozonové vrstvy (1985) a Montrealský protokol o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu (1987)
- Pomalá obnova-> 2040 -> 2045

Příklady potřebných smluv s nejistým výsledkem

- UNFCCC + Pařížská úmluva

Efektivita
Vymáhání
práva
Koordinace
Konsensus

Mezinárodní prameny práva

Mezinárodní klimatické právo

- Mezinárodní zvyky
- Obecně uznávané právní zásady

Rámcová úmluva OSN o změně klimatu (Rio 1992)

- Mezinárodní konsensus na boji proti změně klimatu
- Povinnost stran monitorovat a vykazovat emise
- COPs (Conference of the Parties)

- Kjótský protokol
 - 5,2 % snížení GHG (2008-2012)
 - Doha dodatek (2012-2020), 18 % snížení

Mezinárodní klimatické právo

- COPs (Conference of the Parties to the Convention - UNFCCC)
- COP 28 v SAE
- Klíčové výsledky:
 - Fond ztrát a škod
 - Odklon od fosilních paliv
 - Ne dostatečně rychle
 - Vágní formulace
 - Podpory nejsou zakázány
 - První globální hodnocení cílů (tzv. The Global Stocktake)
 - Velice slabé
 - „inventarizace“

COP28UAE

Mezinárodní klimatické právo

Pařížská dohoda o změně klimatu

- COP 21, Paříž, 2015
- 195 smluvních stran
- Obsahuje globální hodnocení

„Udržení nárůstu globální průměrné teploty výrazně pod hranicí 2 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí a úsilí o to, aby nárůst teploty nepřekročil hranici 1,5 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí, a uznání, že By to výrazně snížilo rizika a dopady změny klimatu.“

- Vnitrostátně stanovené příspěvky(NDCs)

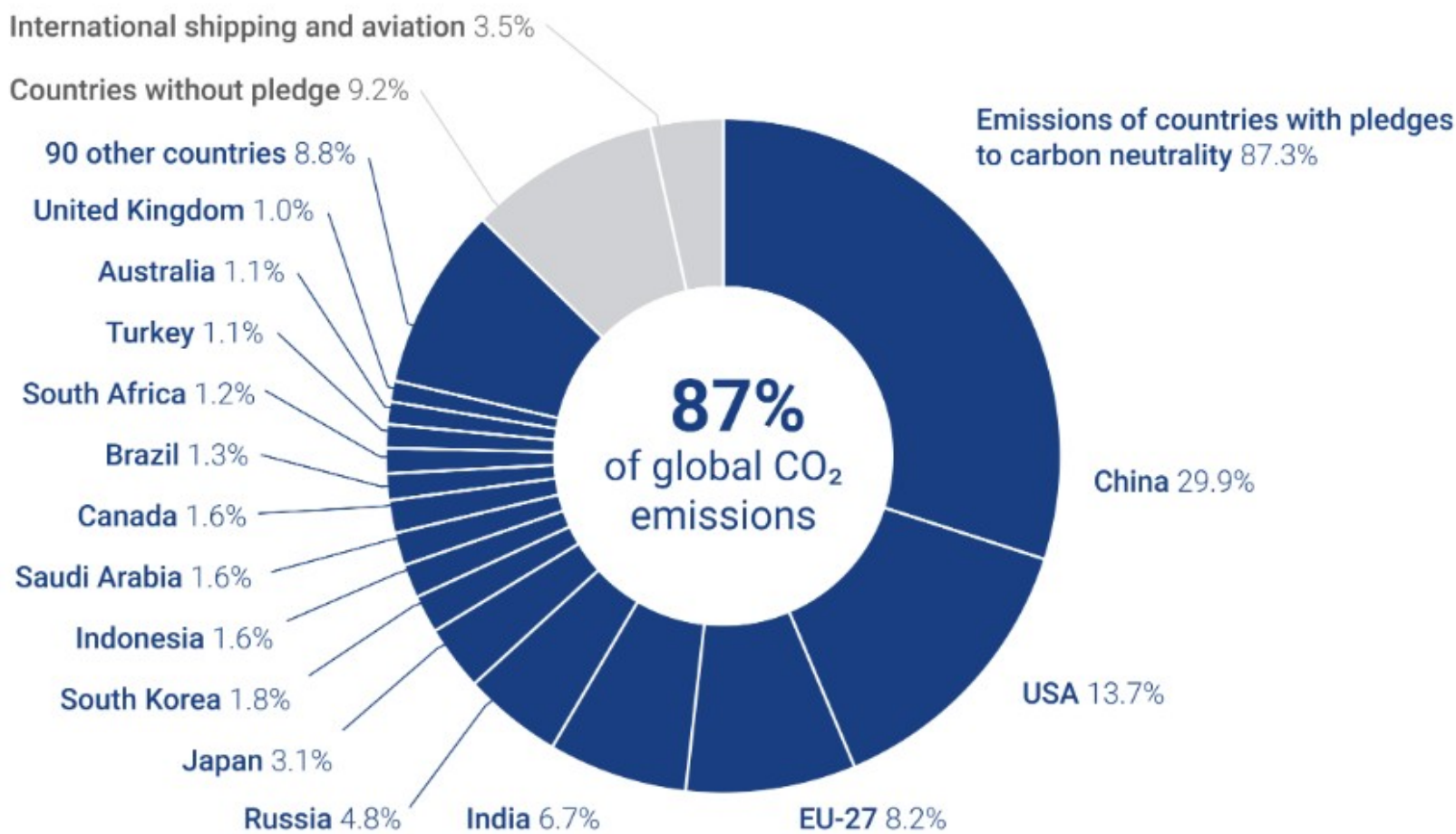
- Aktualizovány každých 5 let
- EU snížení o 55% do 2030 ve srovnání s 1990
- Státy si určují samy
- „name & shame system“

ambiciózní úsilí o dosažení účelu dohody a aby představovaly postup v čase

GLOBAL EMISSIONS AND CARBON NEUTRALITY PLEDGES

The 131 countries which have pledged to become carbon neutral account for 87% of global CO₂ emissions.

Global temperatures may have passed 1.5°C of warming a decade ago

Earth's air temperature passed the agreed 1.5°C warming limit around 2010, according to measurements from the skeletons of sea sponges in the Caribbean, but some climate scientists aren't convinced

By [Michael Le Page](#)

 5 February 2024

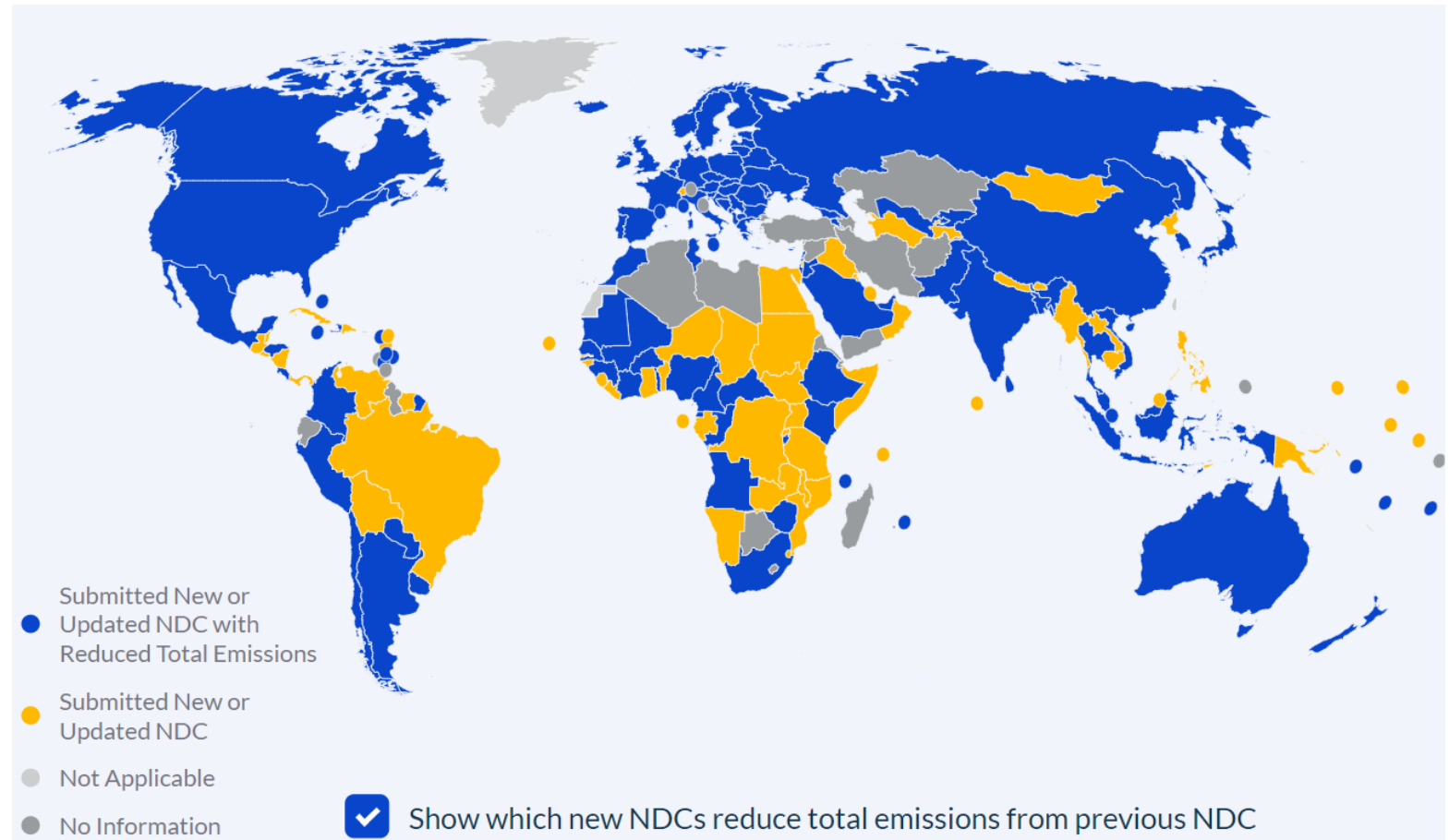
How many countries are updating or enhancing their national climate commitments (NDCs) in the lead up to COP26?

172

countries (91.4% of global emissions) have submitted a new or updated NDC

107

of the 172 countries (79.6% of global emissions) have submitted a new or updated NDC with reduced total emissions compared to their previous NDC

Paris Agreement – a short introductory video

WHAT IS THE PARIS AGREEMENT?

AND HOW DOES
IT WORK?

Unijní právo

EU a klimatická změna – osa

□ EU smluvní stranou UNFCCC, Kjotského protokolu a Pařížské dohody → společné závazky s členskými státy ke snížení GHGs

□ Závazky:

20 % → 40 % (2030) → 55 % (2030) → 100 % (2050)

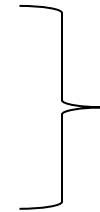
□ Právní nástroje: koncepční dokumenty, předpisy (nařízení a směrnice), ekonomické nástroje

□ pre-Green Deal Era x post-Green Deal Era

RePower EU
ReFuel EU

EU a klimatická změna

- Čl. 11 + Čl. 191 SFEU
- Čl. 3(3) SEU

Základ environmentálních politik a právních předpisů

Evropská komise:

- DG Climate Action**
- DG Environment
- DG Agri
- DG Energy
- DG Grow
- DG Move
- DG Regio

Orgány: CINEA (European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency)

Evropská agentura pro
ŽP

EU a klimatická změna : post-Green Deal Era

- Změna myšlení
- Fit-for-55 package
- Celostní přístup ke klimatické změně skrze sektorovou regulaci
- Ideový vůdce na mezinárodní úrovni

A new Circular Economy Action Plan

- Strategy on the sustainable use of chemicals
- Clean Air and Water Action Plans

Biodiversity Strategy for 2030

Transition to a Circular Economy

A zero pollution Europe

Preserving Europe's natural capital

Farm to Fork

Farm to Fork Strategy

Sustainable Transport

- TBD with the commissioner-designate

The transformation of agriculture and rural areas

- Vision for Inclusive Rural Areas
- Africa Europe agenda

Achieving Climate Neutrality

- Revising 2030 Climate targets
- Extending ETS
- Climate Pact
- Climate Law
- Carbon Border Tax

Towards a modernised and simplified CAP

CAP reform proposal

Clean, Reliable and Affordable energy

- Review Energy Legislation
- European Framework for gas
- Review Energy Taxation directive

Financing the transition

- European Investment Bank as European Climate Bank
- Sustainable Europe Investment Plan
- Green Financing Strategy
- Mainstreaming climate transition and sustainability in the MFF

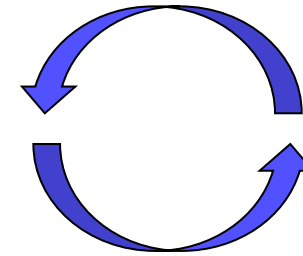
Leave no one behind (Just Transition)

- Just Transition Instrument, including the Just Transition Fund
- Mainstreaming the Just Transition in the MFF

EU a klimatická změna : post-Green Deal Era

Ovlivněné sektory:

□ průmysl, doprava, výroba elektřiny, zemědělství & lesnictví, finanční sektor, nakládání s odpady atd.

Ovlivněné složky:

□ ovzduší, příroda (biodiversita), hluky atd.

EU a klimatická změna : post-Green Deal Era

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“)

- Čl. 2(1) Cíl klimatické neutrality do 2050
- Čl. 4(1) průběžný cíl snížení o 55 % do 2030
- Čl. 4(3) cíl pro 2040 na základě globálního hodnocení (Pařížská dohoda)
- Čl. 7 vnitrostátní opatření, nedostatečná národní opatření
 - Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu
 - ČR

EU a klimatická změna : post-Green Deal Era

Sektorová legislativa: Obchodování s emisními povolenkami (EU ETS) – Směrnice 2003/87

- Princip znečišťovatel platí
- 6 regulovaných látek: př. CO₂, N₂O, PFC
- Určitý počet volných povolenek, ale počet se meziročně snižuje; zbytek si provozovatelé kupují
- Pouze některé sektory (+ 2027 námořní přeprava)
- Pokrývá cca 45 % emisí GHGs v EU
- ETS 2 – budovy + distributoři fosilních paliv + malé podniky

Sectoral coverage

Domestic Aviation

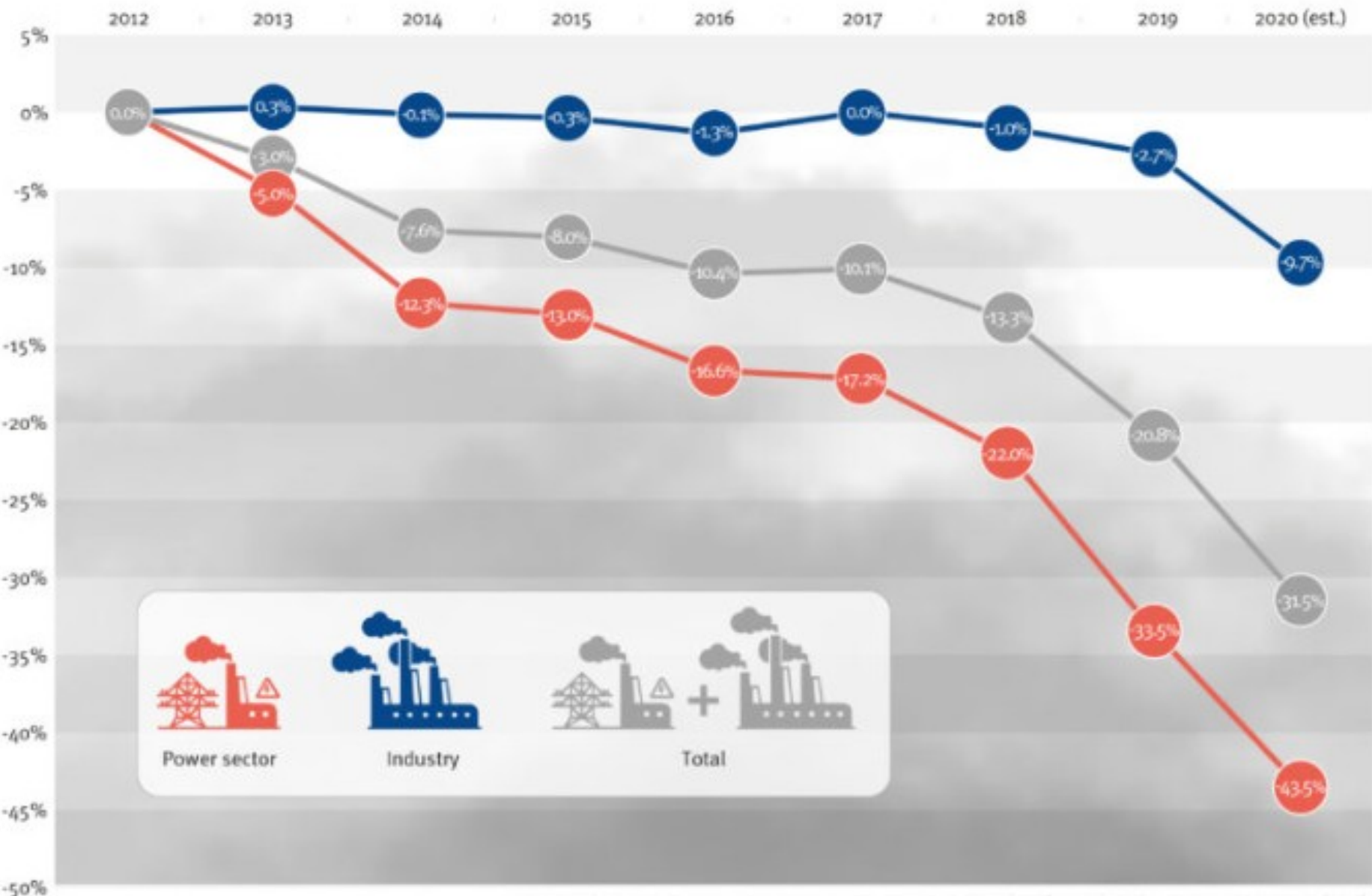
Industry

Power

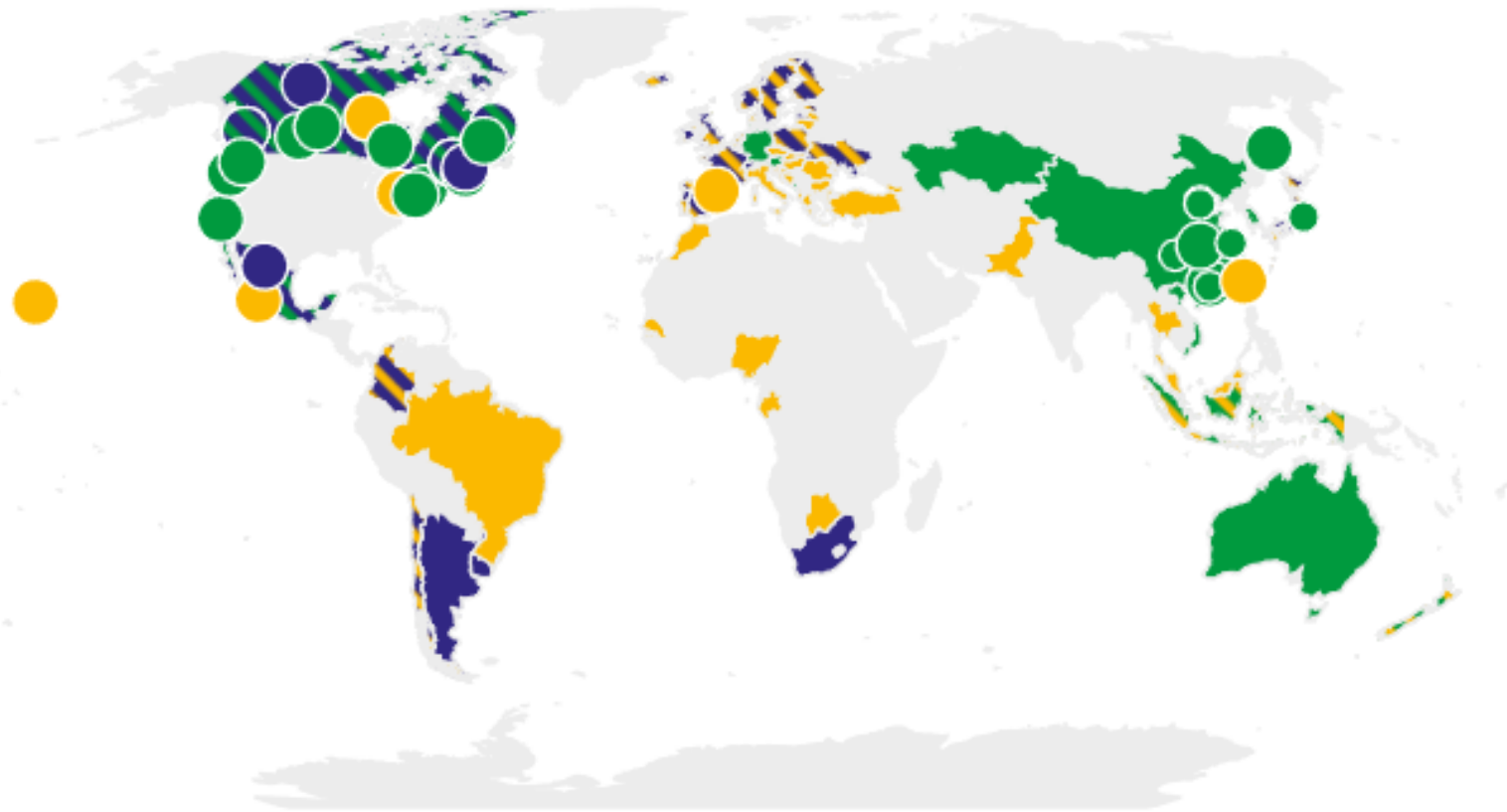
EU carbon market emissions

power sector vs. industry – 2012-2020

Greenhouse gas emissions relative to 2012. Data from Sandbag (2019), EEA (2020) and own calculations (2021).

Summary map of regional, national and subnational carbon pricing initiatives

- ETS implemented or scheduled for implementation
- ETS or carbon tax under consideration
- ETS implemented or scheduled, ETS or carbon tax under c...
- Carbon tax implemented or scheduled for implementation
- ETS and carbon tax implemented or scheduled
- Carbon tax implemented or scheduled, ETS under consider...

EU and Climate Change: post-Green Deal Era

Sektorová legislativa : Nařízení 2018/842 (tzv. o sdíleném úsilí)

Pokrývá sektory, které nejsou v ETS

- Doprava (kromě letectví a námořní přepravy),
- Zemědělství (ale LULUCF),
- Odpady atd.
- Látky: 7 skleníkových plynů – př. CO₂, metan, N₂O
- Čl. 1(1) 40 % snížení oproti roku 2005 (mezi lety 2021-2030)
- Čl. 4 – Roční úrovně emisí, vztah k
- Skrz prováděcí rozhodnutí Komise

Společný cíl EU

EU a klimatická změna : post-Green Deal Era

Sektorová legislativa: Zemědělství & lesnictví

LULUCF (Land Use Land Use Change and Forestry) – nařízení 2018/841

- Cíl EU pro rok 2030 pro pohlcení uhlíku (310 mil tun GHG)
- Specifické cíle pro členské státy do roku 2030
- „Čistá pohlcení“ skleníkových plynů

EU a klimatická změna : post-Green Deal Era

Sektorová legislativa: Energie z obnovitelných zdrojů
Směrnice 2018/2001

- Závazný celkový cíl EU do 2030 42,5 % (čl. 3)
- Komunitní energetika
- Obnovitelné zdroje v dopravě min 29 % na konečné spotřebě (čl. 25)
+ snížení GHG do roku 2030 o 14,5 %
- Postupné vyřazování biopaliv I. generace

Cíl pro členské státy

EU a klimatická změna : post-Green Deal Era

Zastřešující sektorová legislativa:

Nařízení 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu

5 rozměrů:

- energetická bezpečnost;
- vnitřní trh s energií;
- energetická účinnost;
- snižování emisí uhlíku; a
- výzkum, inovace a konkurenceschopnost.

Čl. 4 vnitrostátní cíle/úkoly/příspěvky

- Energetická účinnost
- LULUCF

OZE – orientační trajektorie do 2022 zvýšení na 18 % do 2025 zvýšení na 43 %
 do 2027 zvýšení na 65 %

EU a klimatická změna : post-Green Deal Era

Sektorová legislativa : Doprava – paliva

- Směrnice 2009/30 pokud jde o specifikaci benzínu, motorové nafty a plynových olejů, zavedení mechanismu pro sledování a snížení emisí skleníkových plynů
- Nařízení 2023/1804 o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva
 - Povinné vnitrostátní cíle
Elektrina, Vodík, zkapalněný metan

+ ETS 2

Pozor na směrnici
o OZE

- Letectví: ReFuel Aviation → Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2405 ze dne 18. října 2023 o zajištění rovných podmínek pro udržitelnou leteckou dopravu

EU a klimatická změna: post-Green Deal Era

Sektorová legislativa : Doprava – výroba vozidel

- Nařízení 2019/631 – CO2 emise z nových vozidel

- „zákaz“ spalovacích motorů od 2035

- Postupné vyřazování spalovacích motorů (osobní vozidla a lehká užitková vozidla)

 - 15 % 55 % (50 %)

- Pouze nová vozidla!

EU a klimatická změna : post-Green Deal Era

Další sektorová legislativa:

- Směrnice 2009/31 o geologickém ukládání oxidu uhličitého
- Směrnice 2012/27 o energetické účinnosti (cíl 32,5 % do 2030)
- Nařízení č. 517/2014 o fluorovaných skleníkových plynech

EU a klimatická změna : post-Green Deal Era

Sektorová legislativa : Finance

Nařízení 2020/852 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic (taxonomie)

- Co to je?

 - Klasifikace udržitelných ekonomických činností

- Cíleno na soukromou sféru

 - Pokyny pro banky a další finanční subjekty

- 6 cílů a 3 typy aktivit (nízko emisní, přechodné and podpůrné)

EU Taxonomy Environmental Objectives

1

Climate change mitigation

2

Climate change adaptation

3

Sustainable use and protection of water and marine resources

4

Transition to a circular economy

5

Pollution prevention and control

6

Protection and restoration of biodiversity and ecosystems

EU a klimatická změna : post-Green Deal Era

Sektorová legislativa : Finance – ESG rámec

- Nařízení 2019/2088 o zveřejňování informací souvisejících s udržitelností v odvětví finančních služeb
- Nařízení 2019/2089 pokud jde o referenční hodnoty EU pro transformaci hospodářství spjatou s klimatem, referenční hodnoty EU navázané na Pařížskou dohodu a zveřejňování informací týkajících se udržitelnosti pro referenční hodnoty
- Směrnice 2022/2464 pokud jde o podávání zpráv podniků o udržitelnosti

Česká právní úprava

Klimatická politika ČR

- Obecně spíše reaktivní než proaktivní přístup
- Koncepční dokumenty reagují na povinnosti v unijních právních předpisech (např. Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu)
- Sektorový přístup, tzn. každý rezort si tvoří vlastní koncepce
 - MŽP, MPO, MZe, MMR, MD
 - Občas i spolupráce mezi rezorty

Klimatická politika ČR

Předpisy:

- Zákon č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů
- Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší
 - Biopaliva a jejich kritéria udržitelnosti
- Zákon č. 85/2012 Sb., o ukládání oxidu uhličitého do přírodních horninových struktur a o změně některých zákonů
- Zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie
- Zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií + 458/2000 Sb., energetický zákon
- Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
 - § 2 rozsah posuzování
- Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon

Klimatická politika ČR

□ MŽP

- Státní politika životního prostředí ČR
- Politika ochrany klimatu v ČR
- Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR
- Národní akční plán adaptace na změnu klimatu
- Odpadové koncepční dokumenty (Cirkulární Česko)

□ MPO

- Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu
- Státní energetické koncepce ČR
- Národní akční plán čisté mobility

□ MZe

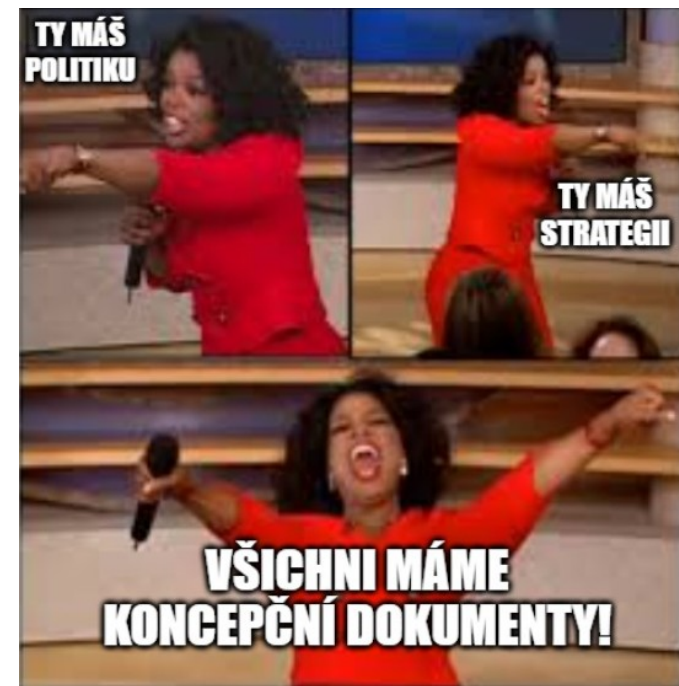
- Strategické cíle lesního hospodářství do roku 2030

□ MD

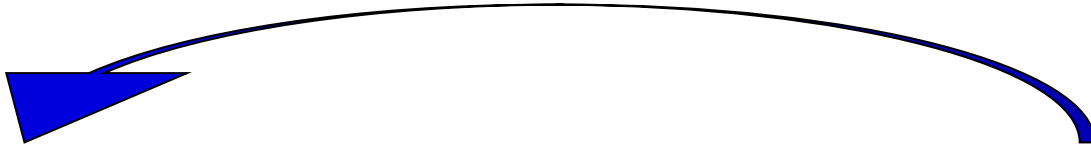
- Dopravní politika České republiky pro období 2021 – 2027 s výhledem do roku 2050

□ MMR

- Skrze ÚPD

Klimatická žaloba

□ MS v Praze 14 A 101/2021 → NSS 9 As 116/2022-166

□ Zásahová žaloba podle § 82 sřs

□ Problém zásahu do veřejných subjektivních práv

□ I když Žaves (NSS 6 As 108/2019-39)

□ MS dospěl k závěru že čl. 4 odst. 2 věta druhá Pařížské dohody je přímo aplikovatelný -> NSS nesouhlasil

Klimatická žaloba

[6] Žalovaným vytýkali žalobci nedostatečnou aktivitu v oblasti ochrany klimatu, která prostupuje celkovým přístupem žalovaných ke změně klimatu, ať se jedná o nastavení cílů rozhodných strategických dokumentů, přípravu dotačních politik, návrhy relevantní legislativy, usměrňování správní praxe a v případě vlády o řízení, sjednocování a kontrolu činnosti ministerstev a dalších ústředních orgánů státní správy.

[169] Bude tedy namístě, aby městský soud vyzval žalobce, ať případně doplní svou zásahovou žalobu v tom směru, aby uvedli, v kterých konkrétních oblastech – při absenci obecného klimatického zákona a absenci konkrétního hmotněprávního závazku ke snížení emisí skleníkových plynů alespoň o 55 %, jenž by pro ČR vyplýval z Pařížské dohody – podle nich došlo k porušení zákonných povinností žalovaných jejich tvrzenou pasivitou, jež konkrétně zasahuje práva žalobců. V tomto směru bude také namístě upravit žalobní petit.

Klimatická žaloba

Žalobci

- Spolek Klimatické žaloba, z.s.
- řada FO
 - sedláci z Českého ráje
 - lesník ze Strakonicka
 - lesníci z Hodonínska
 - muž z Prahy trpící environmentální úzkostí
- obec Svatý Jan pod Skalou
- Česká společnost ornitologická

Žalovaní

- MŽP
- MPO
- MZ
- Ministerstvo dopravy
- Vláda ČR

Žalobci ve své žalobě odkazují též na obecně známé přírodní procesy a fyzikální jevy (notoriety – viz str. 6 shora žaloby). V této souvislosti je třeba uvést, že mezi skutečností všeobecně známé patří též periodizace klimatických změn a to v několika úrovních periodicity (viz např. Milankovičovy klimatické cykly, malá doba ledová, Středověké klimatické optimum). S těmito jevy se však žalobci ve své žalobě vůbec nevypořádávají a i studie, na něž je jimi odkazováno, je zpravidla příliš bagatelizují či rovnou opomíjejí.

Žalobci rovněž opakovaně argumentují vědeckým konsenzem, aniž by přesněji vymezovali jeho obsah. Je nepochybné, že ke klimatické změně dochází a že bude mít celospolečenské dopady. Konsenzus ohledně dílčích otázek je však značně užší a méně přesvědčivý, přestože vědecký výzkum dosáhl obdivuhodného pokroku v mnoha aspektech environmentalistického bádání. Tuto skutečnost však text žaloby nerespektuje a účelově jej používá jako téměř absolutní argument a to i tam, kde žádný takový konsenzus neexistuje (viz např. poslední odstavec na str. 14 žaloby).

Z hlediska formálního pak je třeba poukázat na to, že žalobci opakovaně odkazují na poznatky organizací, jejichž důvěryhodnost je sporná, poškozená jejich vlastní činností (např. obecně známa aféra Climategate). Dokud nebudou tyto pochyby přesvědčivě vyvráceny, je třeba se závěry těchto organizací pracovat s maximální opatrností.

Replika
MZe

Český klimatický zákon

Neexistuje.

...ok, Piráti představili návrh zákona a to je tak vše.

Think globally, act locally.

Děkuji za pozornost!

Jiri.Vodicka@law.muni.cz

Zdroje

- Müllerová a kolektiv. *Klimatické právo*. Wolters Kluwer. 978-80-7676-580-1
- Vomáčka, V. Klimatická žaloba – a co dál? FSS MU. 2023
- Podcasts: <https://unfccc.int/blog/5-climate-action-podcasts-you-should-be-listening-to>
- Podcast Týdeníku Respekt: Příběh klimatické změny